

Malá Strana a Pražský hrad z Karlova mostu

Památky UNESCO

V České republice najdete v současné době dvanáct lokalit zapsaných v seznamu světového dědictví UNESCO – vzhledem k rozloze naší země jde o nesporný úspěch. Jedním z takových míst je historické jádro města Prahy, které se na seznam UNESCO dostalo v roce 1992 a co do velikosti drží s rozlohou 863 hektarů světový primát. Pražská památková rezervace zahrnuje jak nejstarší části města na obou březích Vltavy – Staré Město, Josefov, Malou Stranu, Hradčany s Pražským hradem a Nové Město s Vyšehradem, tak části dalších čtvrtí – Vinohrad, Holešovic, Podolí a Smíchova. Seznamy všech lokalit včetně mapek a popisů najdete například na adrese:

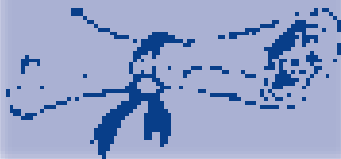
<http://pamatky.praha-mesto.cz/>

▲ Nové zámecké schody

První písemná zpráva o Praze

Židovský obchodník, diplomat a cestovatel Ibráhím ibn Jakúb nebyl zdaleka jediný, kdo se ve svých spisech pochvalně zmínil o Praze, ale je autorem první písemné zprávy o její existenci. Ve zprávě, sepsané kolem roku 965 se uvádí: „...a město Frágha je postaveno z kamene a z vápna. Je nejbohatší z měst zbožím. Přicházejí sem z města Krákú a Rusové a Slované se zbožím. A přicházejí k nim ze zemí Turků muslimové, židé a Turci rovněž se zbožím a obchodnickým závažím a vyvázejí od nich otroky, cín a různé druhy kožíšin. Jejich země je nejlepší ze zemí severu a nejlépe zásobená živobytím...“
Na prvního tištěného průvodce si však Pražané museli počkat do roku 1615, kdy jej údajně vydal M. Martinic.

Památky UNESCO aneb Královská cesta

Poměrně dobrým způsobem jak poznat nejslavnější pražské památky je procházka Královskou cestou. Patrně nejkrásnější prohlídková trasa historickým centrem, po níž se kdysi ubíraly korunovační průvody českých králů a královen ke korunovační katedrále sv. Víta na Pražský hrad, začíná na náměstí Republiky u Obecního domu, v místech dnes již neexistujícího Králova či Královského dvora. Cesta staletými kolem paláců, domů, chrámů a dalších památek všech stavebních slohů měří necelé tři kilometry. V doprovodu ostříleného průvodce se prý dá proběhnout za hodinu a půl – je však lepší odpustit si všetečnou otázku, co z toho budete mít.

Pokud se budete dívat po dalších zajímavostech, občas zabrousíte do vedlejších uliček a navíc se tu a tam necháte zlákat posezením v některé z kaváren a cukráren, klidně si na Královskou cestu naplánujte celý den – určitě to nebude promarněný čas.

Obecní dům

Oslivá secesní budova s výstavními, koncertními a společenskými sály a řadou reprezentativních prostor vznikla na počátku 20. století jako společenské centrum českého obyvatelstva Prahy. Tomuto účelu ostatně slouží dodnes; Obecní dům si proto mohou návštěvníci prohlédnout kromě tradičních prohlídek při četných koncertech, výstavách a plesech. Duší budovy je bezesporu Smetanova síň, hlavní pražská koncertní prostrata, která bývá dějištěm každoročního festivalu Pražské jaro (o něm více u hesla *Rudolfinum* v kapitole *Další zajímavá místa*). V této síni stojí za povšimnutí imponující skleněná kupole, sousoší Slovanského tance a Vyšehradu i malby na motivy Hudby, Tance, Dramatu a Poezie. Pokud jste zvědaví na malby Alfonse Muchy, musíte zamířit do Primátorského sálu; ten se nachází v prvním patře, přímo nad hlavním vchodem do budovy.

Jedinečnou secesní výzdobu, v níž se prolíná sklo, kov, keramika, bohaté štuky, mozaiky a malby, můžete obdivovat také v řadě menších sálů a konferenčních místností, volně přístupná je stylová secesní kavárna, restaurace, výstavní sály a koncertní síň. Informační centrum v přízemí nabízí kromě pragensií a vstupenek na zdejší kulturní akce rovněž suvenýry a umělecké předměty, inspirované secesí a stylem art deco.

Roli významného společenského střediska Obecní dům sehrál například 28. října 1918, kdy odtud zaznělo provolání o vzniku nové samostatné Československé republiky.

cenová hladina: ★★★★★

Otevírací doba: celoroční
náměstí Republiky 5
111 21 Praha 1 – Staré Město
tel.: 222 002 101
e-mail: info@obecnidum.cz
www.obecnidum.cz

Prašná brána

▲ Prašná brána

V těsném sousedství dnes již neexistujícího Královského dvora byl roku 1475 položen základní kámen nové věže, která představovala korunovační dar městské rady pro Vladislava II. Jagellonského. Brána sice měla sloužit jako jeden ze třinácti vstupů do Starého Města pražského, ale zároveň díky bohaté plastické výzdobě měla být důstojným doplňkem panovníkova sídla. Věž i radní měli ovšem smůlu; v Královském dvoře panovníci s přestávkami pobývali pouze sto let, od roku 1383 až do roku 1483, kdy se král z obavy o vlastní bezpečnost vrátil na Pražský hrad a starý palác s okolím rychle ztratil na významu. Navzdory bohatým plastickým dekoracím z dílny stavitele a kameníka Matěje Rejska věž zůstala nedokončená a po provizorním zastřešení nakonec sloužila jako skladiště střelného prachu. Právě tehdy se jí začalo říkat Prašná. V druhé polovině 19. století byla věž restaurována a dostavěna v pseudogotickém stylu.

Prašná brána je 65 m vysoká, ve druhém patře můžete navštívit expozici Pražské věže a výstavu fotografií, případně po točitém schodišti se 186 kamennými stupni vyšplhat na vyhlídkový ochoz ve výšce 44 m. Pokud dáte přednost prohlídce venkovní sochařské výzdoby, objevíte nejen čtyři české panovníky, několik světců, Ježíše Krista, Pannu Marii a poprsí Matyáše Rejska, ale také zvláštní arkýř, který sloužil jako klozet, a zbytky gotických plastik s údajně „lehce pohoršlivými výjevy“. Zákon schválnosti funguje dokonale, takže obě zajímavosti musíte hledat tam, kde jsou vidět nejhůř – nad krytým mostem, který Prašnou bránu spojuje s Obecním domem.

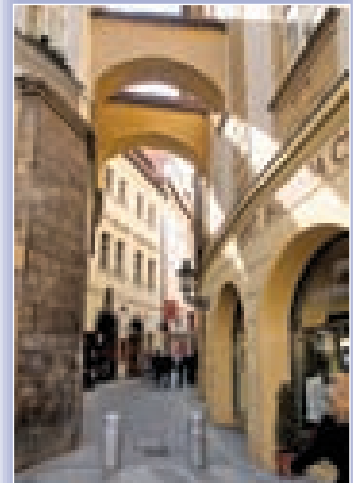
Cenová hladina: ★★,
rodinné vstupné (až 4 děti)

Otevírací doba: celoroční
Na Příkopě
110 00 Praha 1 - Staré Město
tel.: 221 714 444
e-mail: tourinfo@pis.cz
www.pis.cz, www.prazskeveze.cz

Zastávky a historie Královské cesty

Náměstí Republiky – Obecní dům – Prašná brána – Celetná – Staroměstské náměstí – Malé náměstí – Karlova – Křižovnické náměstí – Karlův most – Mostecká – Malostranské náměstí – Nerudova – Ke Hradu – Hradčanské náměstí – Pražský hrad
Cesty korunovačních průvodů od jednoho královského sídla k druhému se během staletí měnily. Současná trasa Královské cesty byla vytyčena pravděpodobně během 15. století při korunovaci Albrechta Habsburského a Jiřího z Poděbrad. V září roku 1791 proběhla velkolepá korunovace Leopolda II., jehož korunovační průvod včetně trasy detailně popsal spisovatel Alois Jirásek v románu F. L. Věk. Posledním panovníkem, který se ubíral po Královské cestě, byl v roce 1836 Ferdinand V. Jak uvádějí dobové prameny, v jeho průvodu mimo jiné kráčelo 3 391 koní a čtyři velbloudi.

▲ Melantrichova ulice na Starém Městě

Tvůrci Obecního domu

Projekt Obecního domu vypracovali dva významní architekti, Antonín Balšánek a Osvald Polívka, malířská a sochařská výzdoba byla svěřena předním soudobým umělcům. Podíleli se na ní například Mikoláš Aleš, Alfons Mucha, Jan Preisler, Max Švabinský a František Ženíšek, plastiky pocházejí z dílen Josefa Václava Myslbeka a Ladislava Šalouna. Autorem polokruhové mozaiky Hold Praze na průčelí Obecního domu je Karel Špillar.

Dům U Černé Matky Boží

Kubismus, umělecký sloh, který se uplatnil zejména v sochařství a malířství, má unikátní zastoupení v pražské architektuře. Klenot mezi pražskými kubistickými domy, dílo architekta Josefa Gočára z let 1911–1912, stojí na nároží Celetné a Ovocného trhu. Dům, jehož název je odvozen od černé Madony, historického domovního znamení na nároží budovy, spravuje Národní galerie (o ní více v kapitole Muzea, galerie a archeologické památky). V interiérech najdete stálou expozici českého kubismu – malby, plastiky, nábytek, užité umění i architektonické plány.

Cenová hladina: ★★★, rodinné vstupné, 16–18 h snížené vstupné pro všechny kategorie, volný vstup každou první středu v měsíci 15–20 h, bezbariérový přístup
Otevírací doba: celoroční
Ovocný trh 19
110 00 Praha 1 – Staré Město
tel.: 222 310 481,
224 211 746 – pokladna
www.ngprague.cz

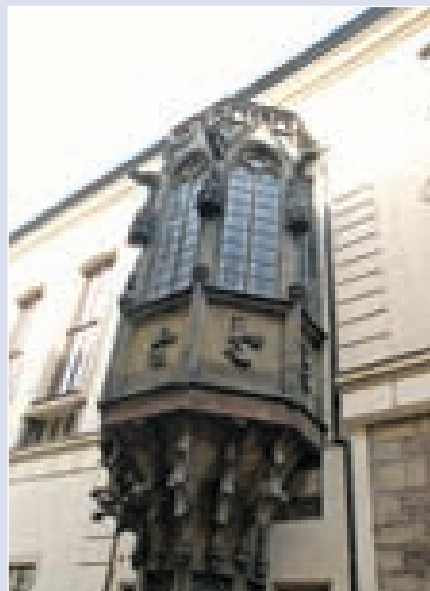
▲ Palác Adria

Další kubistické stavby v Praze

Vedle několika vil a nájemních domů (například Libušina 3/49, Neklanova 30/98 či rodinný trojdům pod Vyšehradem na Rašínově nábřeží 6–10) stojí za zmínku budova bývalé Legiobanky, dnes Československá obchodní banka (Na Poříčí 24, architekt Josef Gočár) a palác Adria (Jungmannova 31/36). Obdivuhodná stavba nezapře inspiraci italskými městskými renesančními paláci či radnicemi; ostatně dům byl postaven pro italskou pojišťovací společnost Riunione Adriatica di Sicurtà. Při pohledu z Národní třídy si na úrovni šestého nadzemního podlaží povšimnete sousoší Adrie – Mořeplavby od Jana Štursy. Jedná se pravděpodobně o největší galvanoplastickou sochu na světě; vznikla ve speciálním ústavu v německém Geislingenu, je 5 m vysoká a váží 3 až 4 tuny. Ve dvoraně paláce Adria je orloj se sochami Dne, Noci, Slunce, Měsíce a dvanácti sousošími zvířokruhu.

Celetná ulice

Jedna z nejstarších pražských ulic kdysi navazovala na starou obchodní stezku od Kutné Hory – a protože právě sem to bylo nejbližší od kutnohorských stříbrných dolů, v místě dnešního soudu na nároží Celetné a Ovocného trhu sídlila od 16. do 18. století pražská mincovna. Ulici, která zároveň tvořila hlavní komunikační páteř Starého Města, dali jméno caletníci, pekaři, kteří právě tady vyráběli pletené housky zvané calty. Coby součást Královské cesty měla Celetná ulice od středověku prestižní postavení; zdejší domy jsou dokonalou učebnicí historických slohů pražské architektury. V řadě sklepení se dochovaly fragmenty románských a gotických budov, které nasvědčují, jak se terén města v průběhu staletí zvýšil o několik metrů. Pozoruhodná jsou i domovní znamení zdejších domů – všimněte si třeba zdobených reliéfů na domě U Bílého páva (č. 10), U Červeného orla (č. 21) či plastiky na domě U Zlatého anděla (č. 29) – v tomto domě mimochodem býval luxusní hotel pro evropskou smetanku; při svých návštěvách Prahy tu bydleli jak evropští panovníci a věhlasní umělci, tak například ruský anarchista Bakunin. Pěkné znamení nese i dům U Černého slunce (č. 8) – právě tady se konala svatba Josefiny Hambacherové a Josefa Duška, pozdějších pražských hostitelů Wolfganga Amadea Mozarta (více informací v hesle *Bertramka* v kapitole Muzea, galerie a archeologické památky).

◀ Karolinum ▲ Gotický arkýř Karolina

Karolinum – Univerzita Karlova

Pražskou univerzitu jako nejstarší instituci svého druhu v Evropě založil roku 1348 Karel IV. Původně měla podobně jako pařížská Sorbonna čtyři fakulty, v současné době dosáhl jejich počet čísla sedmáct. Srdcem rozsáhlého komplexu staveb mezi ulicemi Celetnou, Železnou a Ovocným trhem je Karolinum, nejstarší dochovaná univerzitní kolej. V největším sále se konají promoce a slavnostní shromáždění, občas jsou objekty Karolina otevřeny v rámci speciálních výstav. Při prohlídce zvenčí nesmí vaší pozornosti uniknout nádherně tesané arkýř, vyčnívající z budovy na nároží Ovocného trhu a Železné ulice.

Ovocný trh 3–5
116 36 Praha 1 – Staré Město
www.cuni.cz